

RINGSTED KOMMUNE
Sct Bendtsgade 1
4100 Ringsted

Arbejdstilsynet
Tilsynscenter Øst
Landskronagade 33
2100 København Ø

T 70 12 12 88
at@at.dk
www.at.dk

CVR 21481815

18. oktober 2023

Afgørelse

Vi sendte en høring til jer den 2. oktober 2023 i forlængelse af tilsynsbesøget den 15. september 2023.

På besøget hos DAGMARSKOLEN, Vestervej 11, 4100 Ringsted talte vi med SFO-leder Christina Merete Andersen, skoleleder Allan Søvind Nielsen og arbejdsmiljørepræsentant Anastasia Redkina.

Arbejdstilsynet var repræsenteret ved tilsynsførende Marianne Bolund Jensen.

I har nu haft mulighed for at komme med jeres bemærkninger til sagens oplysninger. Hvis I har sendt bemærkninger til os, er de indgået i vores vurdering af sagen, og de fremgår af afsnittet nedenfor om sagens oplysninger.

Vi har på baggrund af de samlede oplysninger truffet følgende afgørelse:

Påbud

Virksomheden påbydes at sikre, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres, så risikoen for vold er effektivt forebygget. Det skal I gøre i forbindelse med arbejdet med børn i SFO'en på Dagmarskolen.

Virksomheden skal desuden sikre, at de ansatte får tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet, så risikoen for vold er effektivt forebygget

Virksomheden skal desuden sikre, at risikoen for vold ved alenearbejde i forbindelse med børn i SFO'en på Dagmarskolen er effektivt forebygget. Hvis risikoen ikke kan forebygges effektivt, skal virksomheden sikre, at ansatte ikke arbejder alene.

I skal efterkomme påbuddet **senest den 1. marts 2024**.

I skal orientere alle arbejdsmiljø- og tillidsrepræsentanter, der er berørt af påbuddet.

I skal **senest den 8. marts 2024** give os besked om, hvordan I har efterkommet

Sag

20230050663/12

Ansvarlig:

Marianne Bolund
Jensen

CVR 18957981

P 1003295732

Side 1/9

påbuddet. Inden I giver os besked, skal I orientere arbejdsmiljøorganisationen om, hvordan påbuddet er efterkommet. I skal bruge [formularen](#) på vores selvbetjeningsløsning Arbejdsmiljø i din virksomhed.

Side 2/9

Begrundelse for påbuddet

Vi har vurderet, om risikoen for vold er til stede i arbejdet, og hvordan virksomheden har forsøgt at forebygge risikoen.

Ved vold forstås fysisk vold i form af angreb mod legemet og psykisk vold i form af trusler og anden krænkende adfærd, herunder chikane.

Arbejdstilsynet har medtaget ledelsens høringssvar af den 11. oktober 2023 i sin vurdering. Da flere af de nævnte tiltag først er sat i gang efter Arbejdstilsynets besøg og flere af de forebyggende indsatser, der er aftalt og iværksat, ikke er kendte af de ansatte vurderer Arbejdstilsynet, at problemet endnu ikke er løst og der stadig er risiko for en sundhedsskadelig belastning af de ansatte.

Vi vurderer, at arbejdet med børn i SFO'en på Dagmarskolen ikke er planlagt, tilrettelagt og udført, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Der er risiko for, at utilstrækkelig forebyggelse af risikoen for vold kan forringe ansattes fysiske eller psykiske sundhed på kort eller lang sigt.

Vi vurderer desuden, at de ansatte ikke får tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet, så risikoen for vold er effektivt forebygget, og at der er en særlig risiko for vold ved alenearbejde i forbindelse med arbejdet med børn. Ved alenearbejde forstås, at man under arbejdets udførelse ikke kan ses eller høres af andre fra virksomheden uden brug af tekniske hjælpemidler.

Vi har ved vurderingen lagt vægt på, at risikoen for vold ikke er forebygget tilstrækkeligt. Vurderingen tager afsæt i oplysninger fra ledelse og ansatte om, at det forekommer dagligt, at der er ansatte, som udsættes for udadreagerende adfærd fra især [REDACTED] i form af slag med flad hånd og knytnæve, spark, riv, krads, bid, spyt, verbale trusler mv. Der forekommer desuden trusler med genstande herunder stole og smørknive. Ligeså er der dagligt flere konflikter mellem [REDACTED], som de ansatte skal gå imellem og konfliktløse med risiko for selv at blive ramt. Volden forekommer i varierende grad afhængigt af hvilke barn, der er udadreagerende og er ofte svær at forudsige, idet børnene er impulsstyrede. Der er ansatte, som i deres arbejde er alene med børn, der har en udadreagerende adfærd.

Arbejdstilsynet har medtaget i vurderingen, at virksomheden har iværksat en række foranstaltninger til at forebygge og håndtere forekomsten af vold i arbejdet med børnene. Nogle ansatte har bl.a. fået kurser i den pædagogiske metode; Low Arousal og i frigørelsesgreb, og ansatte er instrueret i, at alle episoder med vold, både fysisk og verbal, skal registreres, ligesom SFO'en har en inklusionskoordinator. Men de ansatte oplyser, at det ikke er alle ansatte, der ved Arbejdstilsynets besøg er instrueret i de pædagogiske metoder.

Arbejdstilsynet vurderer imidlertid, at forebyggelsen og håndteringen af risikoen for vold på besøgstidspunktet ikke var tilstrækkelig effektiv set i forhold til graden af og risikoen for vold. Arbejdstilsynet lægger i den sammenhæng særligt vægt på følgende:

- Der anvendes ikke systematisk og løbende risikovurdering med tilhørende handleanvisninger, så det er op til den enkelte ansatte at vurdere situationen ud fra, om den ansatte føler sig tryk. Vi vurderer, at det dermed ikke er sikret, at der iværksættes nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og håndtering af udadreagerende adfærd.
- De ansatte er ikke vidende om, hvornår de skal trække sig i situationer med vold og trusler og er i det hele taget ikke uddannet til at tage sig af så udadreagerende børn, som de har. Vi vurderer, at oplæring og instruktion, herunder af vikarer, dermed ikke er tilstrækkelig effektiv.
- Det er ikke alle episoder med fysisk og verbal vold, der bliver registreret. Dermed opnås der ikke et systematisk overblik over risikoen i arbejdet med henblik på iværksættelse af fremadrettede voldsforebyggende initiativer.
- Der er ansatte, som ikke oplever at få den fornødne ledelsesmæssige hjælp og støtte ift. håndtering og opfølgning på episoder med vold fra børnene. De ansatte oplever, at de nærmere bliver mødt med bebrejdelser end opbakning af [REDACTED], når de har været involveret i en voldsom episode med et barn. Ligesom der er ansatte, der ikke oplever, at de kan få ledelsesmæssig støtte i de sene eftermiddagstimer.
- Virksomheden har ikke klare retningslinjer for forebyggelse af vold i forbindelse med alenearbejde, og de ansatte er ikke instrueret i, hvordan de skal forholde sig i situationer, hvor de er alene med børn, der kan have en udadreagerende adfærd, herunder hvordan de kan få hurtig og effektiv hjælp i tilfælde af vold. De ansatte oplyser, at det kan forekomme, at de ikke kan få hjælp af kollega, da kollega er optaget af andet arbejde eller kan få hurtigt kontakt til "Cirkeline funktionen", da den pågældende ansatte også kan være optaget af andet arbejde.

Det indgår endvidere i vores vurdering, at der er ansatte, som oplever et forrykket normalitetsbegreb, og at der er flere ansatte, der oplyser om personlige konsekvenser i form af hovedpine, søvnproblemer og kvalme. Flere oplyser, at de kan være decideret bange i konkrete situationer med de udadreagerende børn og få hjertebanken, når de skal udføre arbejdet med disse børn.

Vi vurderer derfor samlet, at arbejdet med børn i SFO'en på Dagmarskolen udsætter de ansatte for en sikkerheds- og sundhedsmæssig risiko. Utilstrækkelig forebyggelse af risikoen for vold forøger de ansattes risiko for at blive udsat for vold. Udsættelse for vold forøger ansattes risiko for at udvikle belastningsrelaterede sygdomme som angst og depression og for i nogle tilfælde at udvikle posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD). De ansatte risikerer også at få fysiske helbredsskader.

Sagens oplysninger

Virksomheden

Skolefritidsordning (SFO) på Dagmarskolen i Ringsted. Det er for børn, der går i 0. til 2. klasse på skolen. *Der 18 ansatte samt 163 børn i SFO og 125 børn i klub* samt en SFO-leder.

Grundlag for påbuddet

Side 4/9

Besøg på virksomheden

- Tilsynsbesøg den 5., 11. og 15. september 2023. Fra SFO'en på Dagmarskolen deltog skoleleder Allan Søvind Nielsen, SFO-leder Christina Merete Andersen, arbejdsmiljørepræsentant Anastasia Redkina og flere ansatte.

Samtaler med ledelse og ansatte

- Arbejdstilsynet har afholdt flere samtaler med enkeltpersoner og nøglepersoner den 5. og 11. september 2023.
- Arbejdstilsynet har afholdt samtale med ledelsen den 15. september 2023.
- Arbejdstilsynet har været på rundgang i SFO'ens lokaler den 5. september 2023.

Skriftlige materialer

Arbejdstilsynet har i forbindelse med tilsynet modtaget følgende skriftlige materialer fra virksomheden:

- Anmeldelse af en fastholdelse.
- Retningslinje for håndtering af udsatte børn.
- Handlingsplan for forebyggelse af vold og trusler.
- SFO manual og skolens læringsgrundlag.

Risiko for og forekomsten af arbejdsrelateret vold

Ledelsen og ansatte i SFO'en på Dagmarskolen oplyser, at de overordnet arbejder med at skabe sammenhæng i overgangen fra dagtilbud til skole. På Dagmarskolen arbejder de ansatte ud fra et læringsgrundlag, hvori der indgår læring, udvikling, rammer og struktur, samarbejde, fællesskab og tryghed for børnene.

Ledelse og ansatte oplyser, at det forekommer dagligt, at der er ansatte i SFO'en, som udsættes for udadreagerende adfærd fra især [REDACTED] i form af slag med flad hånd og knytnæve, spark, riv, krads, bid og spyt. Der forekommer desuden trusler med genstande herunder stole og smørknive. Ligeså er der dagligt flere konflikter mellem [REDACTED], som de ansatte skal gå imellem og konfliktløse med risiko for selv at blive ramt. Volden forekommer i varierende grad afhængigt af hvilke barn, der er udadreagerende. Episoderne med udadreagerende børn kan opstå i forbindelse med kravsituationer, men kan også være svære at forudse, idet børnene er impulsstyrede. Der er flere børn, der er bange for de børn, der har udadreagerende adfærd.

Der har den [REDACTED] været en konkret arbejdsulykke med [REDACTED]

[REDACTED]. Ansatte oplyser om episoden, at den er anmeldt både som en arbejdsulykke og en fastholdelse. [REDACTED] blev i forbindelse med en aktivitet vred [REDACTED]. Skadelidte guidede derfor [REDACTED] ind i et indrettet sanserum og lukkede døren efter sig. [REDACTED] forsatte med at være vred og kastede med ting mod skadelidte. Episoden resulterede i,

at skadelidte blev slået med knytnæve i mave og hoved, da skadelidte ville ud af sanserummet og for at hente hjælp. Skadelidte kunne ikke komme ud af døren og var i chok. Skadelidte blev derfor i rummet med [REDACTED] i 10 minutter efter voldsepisoden havde fundet sted. Ansatte udenfor døren var i konflikt med nogle andre børn, så kunne ikke komme skadelidte til hurtig hjælp. Skadelidte [REDACTED].

De ansatte oplyser, at der dagligt forekommer verbale trusler fra børn mod de ansatte i form af fx "fuck dig", "hold kæft", "jeg smadrer dig", "jeg flækker dig" samt krænkelser [REDACTED], ligesom der er børn, der giver ansatte en "fuck finger" eller kaster med en sko for at vise sin vrede.

De ansatte oplyser, at der ofte er tale om [REDACTED] [REDACTED], og at de typisk går kommer til SFO'en i flere år, [REDACTED] [REDACTED], hvilket ledelsen bekræfter. *Ledelsen oplyser i høringsvaret af den 11. oktober 2023, at ledelsen ikke er enige i, at der ofte er tale om [REDACTED]*

Ledelsen genkender billedet af visse børns udadreagerende adfærd og hyppigheden heraf. De oplyser endvidere, at det er op til den lokale ledelse at vurdere, om SFO'en har tilstrækkelige rammer og faglige pædagogiske kvalifikationer til at varetage arbejdet med børn, der er kendt med uforudsigelig og udadreagerende adfærd, når de begynder i SFO'en. Ledelsen oplyser videre, at der er en politisk forventning i kommunen om, at SFO'en skal inkludere børn med særlige behov og forsøge med indsatser, der kan imødekomme den inklusion, førend andre tilbud kan tilbydes i kommunen.

Der er ansatte, som i deres arbejde er alene med børn, der har en udadreagerende adfærd. Der er mulighed for at tilkalde "Cirkeline funktionen" eller en kollega tæt på.

Virksomhedens forebyggelse

Ledelsen oplyser, at de har stor fokus på børn, der er udadreagerende. Der er således iværksat en række foranstaltninger til at forebygge og håndtere forekomsten af vold i arbejdet med børnene. De ansatte har bl.a. fået kurser i den pædagogiske metode; Low Arousal og i frigørelsesgreb, og ansatte er instrueret i, at alle episoder med vold, både fysisk og verbal, skal registreres ligesom SFO'en har en inklusionskoordinator. Endvidere oplyser de, at ledelsen har iværksat [REDACTED] [REDACTED], hvilket skal ske snarest. *Ledelsen oplyser i høringsvaret af den 11. oktober 2023, at [REDACTED]*

Systematisk risikovurdering

Ledelsen og ansatte oplyser, at de ikke anvender systematisk og løbende risikovurdering med tilhørende handleanvisninger i forhold til de børn, der er udadreagerende. Ledelsen henviser til børnenes handleplaner, hvori svære og komplicerede problematikker for et barn beskrives - herunder om det er nødvendigt at kapacitetsopbygge i tilgangen til det enkelte barn. De ansatte har ikke en oplevelse af, at skolen benytter velkendte vurderingskriterier, hvilket betyder, at den enkelte ansatte selv skal risikovurdere i de forskellige situationer og træffe beslutninger på den baggrund. De oplyser, at de deler viden om de børn, der er udadreagerende fx aldrig vende ryggen til de børn eller sætte sig på

hug lige foran dem og altid have et øje på dem, når andre børn er tilstede. Til trods for, at de er gode til at vidende om, hvornår ansatte skal trække sig i en situation med udadreagerende adfærd fra børn, oplyser ansatte, at de ikke er vidende om, hvornår de skal trække sig i situationer med vold og trusler, og at de i det hele taget ikke er uddannet til at tage sig af så udadreagerende børn, som de har. De ansatte oplever, at der kommer flere børn, der er udadreagerende og truende i deres adfærd.

Ledelsen oplyser i høringssvaret af den 11. oktober 2023, at der er pædagogiske personalemøder hver 4. uger. På disse møder er der relevante pædagogiske emner på. Der løbende er repetition af Low Arousal kursus og Systemisk Consult forløb.

Voldspolitik og retningslinjer om alenearbejde

De ansatte oplyser, at det ikke er alle episoder med fysisk og verbal vold, der bliver registeret. De oplyser, at der er så mange episoder hver dag, at det ville tage tid at få dem alle registeret. I den forbindelse oplyser de ansatte, at fordi de har så mange inklusionsbørn, oplever de også et forrykket normalitetsbegreb. De ansatte har ondt af børnene, der har en udadreagerende adfærd, og kan derfor komme til at gå på kompromis med egen sikkerhed i relation til barnets tarv. De ansatte oplyser, at der ikke systematisk bliver samlet op med ledelsen efter de konkrete episoder. Derfor oplever de ansatte, at de selv skal samle op efter episoderne og trække læring ud af dem. Ledelsen oplyser, at de ansatte er instrueret i at anmelde voldsomme episoder. *Ledelsen oplyser i høringssvaret af den 11. oktober 2023, at der har været flere hændelser, hvor ledelsen ikke er blevet informeret på dagen, på trods af de har været på matriklen. Der er en plan for opsamling efter disse hændelser, samt et efterarbejde i AMG.*

Ledelsen og ansatte oplyser, at de ikke har konkrete retningslinjer for forebyggelse af vold i forbindelse med alenearbejde, og de ansatte ikke er instrueret i, hvordan de skal forholde sig i situationer, hvor de er alene med børn, der kan have en udadreagerende adfærd, herunder hvordan de kan få hurtig og effektiv hjælp.

Oplæring og instruktion

De ansatte oplyser, at der er ansatte, som ikke er oplært og instrueret i, hvordan de bedst forebygger vold fra børn. De oplyser, at en del ansatte tidligere har fået et kursus i Low Arousal, som er den pædagogiske tilgang, der står i SFO manualen. De oplyser samtidig, at flere nyere ansatte ikke har fået dette kursus. De ansatte oplyser endvidere, at de ikke er instrueret i, hvordan de fx udfører en magtanvendelse og undgår selv at komme til skade. Det samme gælder for vikarer. *Ledelsen oplyser i høringssvaret af den 11. oktober 2023, at der har været opfølgning af kurser i flere omgange på pædagogiske personalemøder. Alt materiale ligger tilgængeligt for personalet.*

Hjælp og støtte af ledelsen

Der er ansatte, som ikke oplever, at de får den fornødne ledelsesmæssige hjælp og støtte ift. håndtering og opfølgning på episoder med vold fra børnene. De ansatte oplever, at de nærmere bliver mødt med bebrejdelser end opbakning og forståelse af [REDACTED], når de har været involveret i en voldsom episode med et barn. De ansatte oplever, at de står tilbage med en følelse af ikke at gøre arbejdet godt nok. Ledelsen oplyser, at de anvender den lærende tilgang og derfor spørger undrende ind til, hvorfor episoden er foregået med henblik på, om der kunne anvendes nogle andre pædagogiske greb. De ansatte oplyser, at

det kan være vanskeligt at få ledelsesmæssig hjælp og støtte i eftermiddagstimerne, idet de arbejder indtil SFO'en lukker sidst på eftermiddagen. *Ledelsen oplyser i høringssvaret af den 11. oktober 2023, at der er udarbejdet en oversigt over hvilken leder, der kan kontaktes sidst på dagen i tilfælde af, at der ikke er en leder til stede på matriklen.*

Ledelsen oplyser, at de anerkender de ansattes oplysninger, men oplyser samtidig, at hensigten med at være spørgende, når de ansatte henvender sig efter en voldsom episode med et barn, er at tilgå episoden ud fra en lærende tilgang. De ansatte oplyser, at de efter at have været hos ledelsen går videre med deres arbejdsopgaver og ikke har aftaler om at sætte sig, så de kan få ro i nervesystemet igen efter en voldsom episode. *Ledelsen oplyser i høringssvaret af den 11. oktober 2023, at de er i gang med at oprette en plan for en makkerordning.*

Andre forebyggende tiltag

Ansatte oplyser, at de er gode til at hjælpe og bruge hinanden i hverdagen, ligesom de er gode til at lytte til hinanden og i fællesskab løse arbejdsopgaverne. Der er pædagogisk personalemøde hver 4. uge, hvor børn tages op, og det enkelte barns handlingsplan kan om nødvendigt justeres.

Ledelsen oplyser, at:

- Der er en "Cirkeline funktion", hvor en ansat på skift er tilgængelig for de andre ansatte. Det fungerer ved, at de andre ansatte kan ringe til "Cirkeline funktionen" og få hjælp, hvis de fx skal på toilettet, eller hvis der er episoder med udadreagerende børn, der kræver flere ansatte.
- Knive er låst inde, idet at der for flere år siden har været en voldsom episode med kniv. Dog har der for 2 uger siden været en episode, hvor [REDACTED] truede med en smørkniv. De er nu også låst inde.
- Der er etableret et sanserum, som oprindeligt have til formål at skulle anvendes til at skabe ro for de børn, der var udadreagerende. Ledelsen oplyser, at rummet nu mere bliver anvendt som et ekstra legerum. *Ledelsen oplyser i høringssvaret af den 11. oktober 2023, at personalet har valgt at give børnene lov til at komme derind som et pauserum uden voksne. Rummet er nu helt tomt og kan bruges ved børn i affekt. Der er et andet rum i SFO'en, som nu kan bruges til stillerum med voksne opsyn.*
- De netop har sat et tiltag i gang om, at ledelsen er mere "ude på gulvet", og der er ugentlige møder med TR, ligesom der er ved at blive udarbejdet en telefonoversigt over, hvem fra ledelsen de ansatte kan kontakte om eftermiddagen og i ferier mv.

Arbejds-mæssige og personlige konsekvenser

De ansatte oplyser, at der er ansatte, som oplever et forrykket normalitetsbegreb som følge af de beskrevne forhold. Flere af de ansatte beskriver, at det bliver hverdag at blive udsat for vold, og at man især værner sig til de verbale trusler. "Ens tærskel flytter sig for, hvornår man synes, det er alvorligt.

De oplyser videre, at der er ansatte som oplever stress- og angst symptomer relateret til arbejdet med de udadreagerende elever. Ligeledes er der ifølge de ansatte sygefravær og opsigelser [REDACTED]. Konkret er

[redacted] . Ledelsen
oplyser i høringsvaret af den 11. oktober 2023, at de ikke er bekendt med
personaler, [redacted] .

Side 8/9

Der er flere ansatte, der oplyser om personlige konsekvenser i form af hovedpine, søvnproblemer og kvalme. Flere oplyser, at de kan være decideret bange i konkrete situationer med de udadreagerende børn og få hjertebanken, når de skal udføre arbejdet med disse børn. Flere oplyser, at de er blevet traumatiseret efter konkrete episoder med disse børn. De ansatte oplyser endvidere, at de igennem en længere periode har sagt til ledelsen, at "det nu er for meget", at de ikke kan klare især [redacted]

[redacted] Flere ansatte oplyser, at de har en følelse af afmagt.

De arbejdsmæssige konsekvenser viser sig ved, at de ansatte oplyser, at de på grund af de udfordrende børn har meget travle dage, og at der ikke er tid til at trække sig væk fra børnene i 5 minutter efter en voldsom episode med et barn og genfinde roen.

Anvendte regler

- § 17, § 38, stk. 1, og § 77, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 2062 af 16. november 2021 af lov om arbejdsmiljø.
- § 10, § 26, § 29 i bekendtgørelse nr. 1406 af 26. september 2020 om psykisk arbejdsmiljø.

Vejledning til at efterkomme påbuddet

Arbejdstilsynet kan vejlede generelt om metoder til at forebygge problemer med vold. Områder, som kan være centrale med henblik på varige løsninger, er nævnt nedenfor. Det kan være hensigtsmæssigt, at I selv finder frem til konkrete og specifikke løsninger til at forebygge risikoen for vold, og at I inddrager ansatte i dette arbejde.

Det kan anbefales, at de fremadrettede forebyggende indsatser i forhold til dette påbud også spredes til skoledelen og i klubben, hvor de samme børn er tilknyttet.

I kan læse mere om at forebygge risikoen for vold i AT-vejledning D.4.3:
<https://at.dk/regler/at-vejledninger/vold-d-4-3/>

I kan klage over påbuddet

Hvis I ønsker at klage over påbuddet, skal I sende klagen til Arbejdstilsynet. Vi skal modtage klagen inden fire uger efter, at I har modtaget påbuddet. I behøver ikke at rette jer efter påbuddet, mens klagen bliver behandlet. Hvis vi fastholder påbuddet, sender vi klagen videre til Arbejds milj øklagenævnet, som vil behandle jeres klage.

Følg jeres sag digitalt

Få overblik over denne sag og eventuelle andre sager med Arbejdstilsynet på [Arbejds milj ø i din virksomhed](#). Her kan I bl.a. se kommende frister, og om Arbejdstilsynet vurderer, at I har efterkommet påbuddet.

Ring, hvis I har spørgsmål

I er velkomne til at ringe til Arbejdstilsynet på 70 12 12 88, hvis I har spørgsmål til påbuddet.

Venlig hilsen

Marianne Bolund Jensen
Tilsynsførende